

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בית נאמן

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

יום שלישי ז"ך בתמוז התשע"ב

נושאי השיעור:

העוסק בתורה הוא מעל כולם. הגה"ק רבי אלעזר אבוחצירא זצ"ל הי"ד

הרה"צ רבי שמואל עידאן זצ"ל מייסד הישיבה בא"י ומנהלה לש"ט

א. הרשעים של פעם. ב. גיוס בני הישיבות. ג. "המה יכרעו ויפולו". ד. חייבים אחדות בתוכנו. ה. איך הוקמה הישיבה? ומי דאג לספרי רבותינו? ו. שלמי תודה, משמרות כוונה, ערך השלחן. ז. התורה נצחית, מעל כל התפקידים. ח. תלמדו טוב תהיה לכם גם פרנסה טובה. ט. רבי אלעזר אבוחצירא זצוק"ל הי"ד. י. כותבים הי"ד גם על מי שנרצח ע"י יהודי.

למה מחפשים את הרשעים של פעם?

דף ס"ג ע"ב) "בניך ובנותיך נתונים לעם אחר" (דברים כ"ח, ל"ב) זה כאשר הבנים והבנות נמצאים ברשות אחרת. אמר: לא, אין מקרא יוצא מידי פשוטו (שבת דף ס"ג ע"א)! "לעם אחר" זה כפשוטו, עם אחר... (עיין בספר פאר הדור ח"ה עמ' ס"ז). הוא למד תורה². היום אכפת להם משהו! שום דבר לא אכפת להם. אכפת להם מה פירוש הפסוק? שום דבר. עושים רק בשביל התפארה שעה בתנ"ך, אבל לא מה שהיה פעם, הדורות הולכים ומדרדרים, והישיבות הולכים ומסתגרים, משום שהרחוב כולו נורא ואיום, וברחוב הולכים וממשיכים וממשיכים.

"המה יכרעו ויפולו"

ג. בזמנו בן גוריון לא רצה להביא טלוויזיה לישראל, אמר: זה מבלבל את הנוער. לא על שבת, בחול! אבל לא שמעו לו, אמרו: לא, אנחנו רוצים להתקדם, מה יש באמריקה? בהוליווד? בגיהנום? נביא אלינו, ככה הביאו טלוויזיה, (עוד לא היה עם כבלים ודברים כאלה). אז הוא אמר: בסדר, אבל בשבת לא צריך, בשבת צריך קצת מנוחה, קצת רוגע. בא שופט רשע, קוראים לו 'חיים כהן'³, בליל שבת קראו לו, והוא חתם במו ידי בליל שבת שיפתחו טלוויזיה בשבת, ומאז המדינה מדרדרת ומדרדרת. עד שהגענו בתשנ"ט - "את נטשת אותי נאום ה' - אחור תלכי" (ירמיה ט"ו, ד). נטשת אותיות תשנ"ט, ועד היום כבר צרה עינם בבחורי ישיבות! אתם יודעים כמה נותנים לבחורי ישיבות מתוך התקציב של המדינה? משל לאדם שיש לו אלף שקל, ונותן שלושים אגורות לעני. שלושים אגורות לעני! מה אתה נותן? על זה אתה מקים רעש! אבל ככה זה, כפיות טובה ורשעות. כל יום סיפורים חדשים, כל יום גזירה חדשה. צריך לחתום נוכחות, צריך טביעות אצבעות, גנבים אלה... כל בחור ישיבה שבא ללמוד צריך טביעת אצבעות, וכאשר מישוהו [מהשלטון] יטלפן שהוא רוצה טביעות אצבע של כל הבחורים, תוך רבע שעה צריך להזמין את זה! "המה יכרעו ויפולו" (ע"פ תהלים כ', ט).

"ובאו כלם בברית יחד" - אחדות

ד. וזה בשעה שיש לנו אויבים מבחוץ "כעפר הארץ וכחול הים". כולם אויבים

2. הוא לא הבין מה זה "ויראו בני האלקים את בנות האדם" (בראשית ו' ב'), מה זה בני האלקים? הזמין את הרב לאו - הוא היה אז צעיר מאד, בן שלושים שנה - ואמר לו: בוא תסביר לי את הפסוק "ויראו בני האלקים", דיבר אתו שעה שלמה.

3. הוא למד פעם בישיבות, כשראה את השואה הידרדר. בגין שלח לו מכתב: איך אתה לא רואה את יד ה'? גם אני ניצול שואה (כל משפחתו של בגין הלכה בשואה), וכשאני רואה שאחרי שואה יש לנו מדינה, זה דבר טבעי! (כתב מישוהו אם היינו שואלים היסטוריון שהוא בקי בהסטוריה, אחרי שואה נוראה כזאת, כמה יש סיכוי לעם ישראל להתעודד ולקום ולבנות מדינה משלו בדרך הטבע? כמה זמן צריך? אמר לו: לא פחות משלש מאות שנה. והנה תוך שלש שנים - השואה הסתיימה באייר תש"ה ובאייר תש"ח פתאום מתוך העפר קמה מדינה. זהו. למה? ככה ה' רצה), בגלל השואה אתה כופר?! להפוך, מהשואה אתה צריך לדעת שיש מנהיג לעולם. אבל הוא נשאר בדעתו.

א. ¹ מורי ורבותי, כבוד הרב ראש הכולל [רבנו הראב"ד רבי דוד עידאן שליט"א], כבוד הרבנים של הישיבה. יש פסוק בתהלים שמתאים לתקופה שלנו "ראיתי רשע עריץ ומתערה כאזרח רענן. ויעבור והנה איננו - איננו? מלרחא... ואבקשנו ולא נמצא" (תהלים ל"ה-ל"ו). למה אתה מבקש אותו? אם איננו, ברוך ה', ברוך המקום שהרגו" (שבת דף י"ג ע"ב). "ואבקשנו" - אני מחפש אותו ולא נמצא. למה אתה צריך אותו? אלא יש רשעים מהדור הקודם שהיום הם צדיקים... מחפשים אותם בנרות! איפה הם?! היה ראש הממשלה הראשון בישראל שהיה רשע, אבל עם כל הרשעות שלו היו בו נקודות חיוביות. האדמו"ר מליובאוויטש אמר: אם הוא שמר נשק בשביל היהודים שנלחמים על ירושלים העתיקה, משמע שיש בו ניצוצות של קדושה. והוא אמר שצריכים לעשות חוק נישואין וגירושין על פי התורה, שהעם לא יתפורר. מה שהיום הרבה לא מבינים את זה, יש רבנים שאומרים: מה יש? נעשה נישואין אזרחיים [לחילונים בשביל למנוע כמה מכשולות], מה יש בזה? הם לא יודעים שאם תעשה נישואין אזרחיים, יהיו גם גירושין אזרחיים, ואז מה יהיה? אנשים שהם נישאו כדת משה וישראל, האשה רוצה להתגרש, והולכת לבית המשפט ותעשה גירושין אזרחיים. הגירושין לא תופסים, והיא הולכת ונשאת למישהו אחר בנישואין אזרחיים, מביאה ילדים, והילדים ממזרים. הממזרים האלה אין תקנה, הם ודורותיהן עד סוף הדורות, "צרותיהן וצרות צרותיהן". מה שהבין בן גוריון בזמנו, לא מבינים היום רבנים...

דיחוי שרות צבאי לבני ישיבות

ב. בן גוריון אמר אני לא אהיה גרוע מאספסיינוס. אמרו לו: תתן דיחוי לתלמידי הישיבות שילמדו תורה, כל זמן שלומדים תורה פטורים מהצבא, והוא הסכים. אמר: רבן יוחנן בן זכאי ביקש בזמנו מאספסיינוס: "תן לי לבנה וחכמה", והוא הסכים לו (גיטין דף נ"ו ע"ב). אמר: אני אהיה גרוע יותר ממנו? אני אסגור את לבנה וחכמה? שתהיה ישיבות. הוא לא הגביל כמו שאומרים, הוא לא הגביל. אלא בזמנו היתה הרבה נטיה ללכת לדברים אחרים, והיום ברוך ה' אנשים לומדים בישיבות ונהנים מהתורה. שיבוא אחד בימינו "אשר לא ידע את יוסף" (שמות א', ח), לא ידע את אביו, לא ידע את אמו, לא ידע את סביו שהיה תלמיד חכם גדול, לא ידע מי העלה אותו לשלטון, הביא אתו עוד מישוהו שכל הזמן היה מנשק את ידו של מרן [הרב עובדיה], וחברו שניהם נגד התורה. כפיית טובה כזאת לא היתה! פעם היה קצת דרך ארץ, משום שאלה פעם למדו קצת תורה, יש להם "ידיעת בית רבו" (שבועות דף ה' ע"א), יש להם משהו. כשהיה בן גוריון מתווכח עם הרבנים בזמנו על גיוס בנות, אמרו לו: כתוב במדרש (וראה יבמות

1. דרשה זו נמסרה ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל ביום שלישי ז"ך בתמוז התשע"ב באזכרת השנה להרה"ג הצדיק מייסד ישיבתו הקדושה - כסא וחמם בארץ ישראל ומנהלה רבי שמואל עידאן זצ"ל, [ובאותו מעמד נערכה אזכרת השנה לרבי אלעזר אבוחצירא ע"ה, ואף עליו דברו הרבנים בדבריהם]. ובתחילה דרש מרן הראש"ל הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א (להבה"ח) - ודרשתו תבוא אחר דרשת מרן זצ"ל - ואחר שסיים אמר: מורי ורבותי, אני מתנצל בפני כבוד מרן ראש הישיבה והרבנים, אני עוד לא התפללתי מנחה, ויש לי להגיע לשיעור קבוע בירושלים, אם אני אשב ואשמע, תהיה פגיעה בציבור, אני מבקש מחילה. בשורות טובות.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	19:13 20:29 21:05	
ת"א:	19:30 20:31 21:03	
חיפה:	19:21 20:33 21:04	
ב"ש:	19:28 20:29 21:01	

מיוחד, הוא היה בא בשיעורים בלילה בשנת תשכ"א, למדנו אז מסכת בבא קמא עם רבי שמואל עידאן ורבי משה חדאד (בידל לחיים) ואחרים, יש איזה מהרש"א קשה, לומדים תוספות פרק קמא של בבא קמא (יש לי עוד את החידושים. עיין בארים נסי), מתפללים ומתפללים, והוא אומר: "הפירוש כך וכך". נגמר הסיפור. אין מה להתווכח. זהו זה, גמרנו. "ופתח ואין סוגר וסגר ואין פותח" (ישעיה כ"ב כ"ב), בשעה שפותח נעשים הכל כחרשים (גיטין דף פ"ח ע"א).

שלמי תודה, משמרות כהונה, ערך השלחן

ו. רבי שמואל עידאן ע"ה דאג לתורה של חכמי תונס וג'רבה (כולל גם צפון אפריקה) שלא תלך לאיבוד. מה היה עושה עם כתבי יד שקשה לפענח אותם וקשה להבין אותם? מעתיקים אותם עם שגיאות ועם שיבושים ועושים הגהה. איך הוא יכול להגיה לבד? היו הוא ורבי נחום סעדון זכרוננו לברכה. אחד היה קורא מהדפוס, ואחד קורא מכתב יד. (לא מכתב יד, מהקלדה [של הספר במהדורא הקודמת]), ספר "ברכת ה" של רבי סאסי כהן, רואים טעות, "לא כתוב ככה", עושים הגהה, והמדפיס עושה הפוך... מתקנים לו שורה, והוא מוריד שורה שלמה... אתה לא יודע מה כתוב, לך תנחש. "כי נחש ינחש כמו התלמידים" (ע"פ בראשית מ"ד, ט"ו)... אחר כך מנחשים ומנחשים, עד שמוצאים את זה. אבל הוא עשה! למי אתה עושה? אתה מדפיס חמש מאות עותקים מספר, אף אחד לא קורא בזה. עד שנוסדה הישיבה והתחילו לקרוא. באים חכמים אשכנזים ומבקשים: "תנו לנו מהתורה שלכם". אומרים לאחד: קח "משמרות כהונה". אומר: מה זה משמרות כהונה הזה? "הוקוס פוקוס"? מה הוא מדבר? ראשי תיבות וסופי תיבות? האשכנזי אומר: בחייכם, זה מברק. אני לא מבין אותו. אומר: טוב, יש לנו ספר אחר, שמו "שלמי תודה". מה זה שלמי תודה? לקח אותו, עיין, ראה כל דיבור ודיבור איך הוא מסודר, "משובצים זהב במילואותם" (ע"פ שמות כ"ח, כ). כל מלה יש לה משקל, "לעשות לרוח משקל" (איוב כ"ח, כ"ה). אומר: זה ספר! אומר לו: אתה יודע מי המחבר? הוא תלמיד תלמידו של המשמרות כהונה. אומר: ככה? תביא משמרות כהונה... אומר לו: משמרות כהונה תלמיד תלמידו של ערך השלחן. אומר: תביא ערך השלחן...

כל מלה בסלע

ז. אתם לא יודעים מה זה ערך השלחן, לולי הרב עובדיה (שיחה) שפרסם ואמר: שורה של ערך השלחן שווה שני עמודים של ערך השלחן! הרב מדבר ולא אכפת לו מכלום מה יגידו לו? מצפצץ עליהם... זהו זה. לאט לאט התחילו ללמוד ערך השלחן, התחילו ללמוד ספרים, התחילו להעריך כל מלה בסלע, הדיו שלהן יקר, אין להם הרבה דיו. הנניר שלהם יקר, אין להם הרבה נייר. פעם רבנו תם התווכח עם מישהו (יש בתשובותיו בספר הישר סי' נ' וסי' ט"ו) ואמר לו: שמע, אין לי קלף לכתוב לך. "ואם תשלח קלף, אשיב תשובות אֵלֶיךָ" – תשלח לי קלף, אענה לך אלף תשובות על דבריך. אבל מה אני אעשה? אין לי קלף, אין לי זמן, אין לי כח, ואין לי ספרים. כמו שאני אומר תמיד "כי אפס כסף" (בראשית מ"ד, ט"ו). כסף ראשי תיבות כח ספרים פנאי... אין לי כח ואין לי ספרים ואין לי פנאי, תעזבו אותי מהשטות שלכם. אנשים שואלים שאלות של שטות... "וידבר על העצים" (מלכים א' ה', י"א)... זהו זה, עצים גימטריא נאמ' ס"ט... כשאני מדבר אתם, חבל על הזמן, "אתם צודקים", תגיד לכל אחד: "צא אתה וכל העם אשר ברגליך" (שמות י"א, ח). צא ראשי תיבות צודק אתה... תעזבו אותי. תן לי מנוחה, אני עייף, ואני צריך להכין שיעורים, ואני צריך לענות לפלוגי, ואני צריך לסדר חידושים של התלמידים. יש לך קושיא? אל תגיד כמוני. אתה עושה לי טובה? בלי טובות...

"כלם בחכמה עשית" (תהלים ק"ד, כ"ד) ראשי תיבות כבע...

7. היה לנו אמתול דיבור משמרות כהונה בכתובות דף כ"ג ע"א, הוא כתב: "מהרש"א בד"ה" איפה דיבור המתחיל? הוא לא מתחיל, כתב "הבא עליה בחנק". איזה דיבור זה? התחלנו לנחש. היום חזרתי ועיינתי, והבנתי שהוא נמצא באותו דיבור [שהוא מדבר עליו], הרב כתב "בד"ז" – בדיבור זה, ובכתב ספרדי "בדז" ו"בדה" נראים אותו דבר, בין ה"ז"ן לה"א [הספרדית] יש הפרש קטן מאד. אז המחבר כתב "בד"ז" והמדפיס בליוורנו כתב "בד"ה". בד"ה ראשי תיבות ברוך דין וכו'... בדיבור המתחיל? אין דיבור המתחיל. חסר משהו? לא חסר כלום. ה"ה"א זהו זי"ן, נגמר הסיפור! צריך להתרגל בכתב היד של משמרות כהונה, להתרגל לחשיבה שלו. [וע"ע בארים נסי כתובות שם עמ' שכ"ד]. 8. למה אומרים "קיינו וציפינו כל היום"? אחד כתב שלושה עמודים וחצי על זה, אז כתבתי לו. הוא כתב שלושה עמודים וחצי, כתבתי לו כמעט עמוד, חשבתי שהשתכנע. אבל הוא חזר ומפלפל. הייתי צריך לכתוב לו שורה וחצי – "המקור למנהג שלנו מרבי חיים פלאגי" (כף החיים סי' ט"ו) אות ל"ד" וישכיל עבדי (ח"ח חא"ח סי' כ"ו אות ג'). זהו זה. יש לך ויכוח? לך אליהם... תעזוב אותי, מספיק. כתבתי לו מקורות, הבאתי לי יוסף אומץ (סימן י) שאפשר להוסיף מלה אחת או שנים, ואין בזה שום דבר. [וע"ע בירחון או"ת תמוז תשע"ג סי' קי"ז אות ט'].
7. היה לנו אמתול דיבור משמרות כהונה בכתובות דף כ"ג ע"א, הוא כתב: "מהרש"א בד"ה" איפה דיבור המתחיל? הוא לא מתחיל, כתב "הבא עליה בחנק". איזה דיבור זה? התחלנו לנחש. היום חזרתי ועיינתי, והבנתי שהוא נמצא באותו דיבור [שהוא מדבר עליו], הרב כתב "בד"ז" – בדיבור זה, ובכתב ספרדי "בדז" ו"בדה" נראים אותו דבר, בין ה"ז"ן לה"א [הספרדית] יש הפרש קטן מאד. אז המחבר כתב "בד"ז" והמדפיס בליוורנו כתב "בד"ה". בד"ה ראשי תיבות ברוך דין וכו'... בדיבור המתחיל? אין דיבור המתחיל. חסר משהו? לא חסר כלום. ה"ה"א זהו זי"ן, נגמר הסיפור! צריך להתרגל בכתב היד של משמרות כהונה, להתרגל לחשיבה שלו. [וע"ע בארים נסי כתובות שם עמ' שכ"ד]. 8. למה אומרים "קיינו וציפינו כל היום"? אחד כתב שלושה עמודים וחצי על זה, אז כתבתי לו. הוא כתב שלושה עמודים וחצי, כתבתי לו כמעט עמוד, חשבתי שהשתכנע. אבל הוא חזר ומפלפל. הייתי צריך לכתוב לו שורה וחצי – "המקור למנהג שלנו מרבי חיים פלאגי" (כף החיים סי' ט"ו) אות ל"ד" וישכיל עבדי (ח"ח חא"ח סי' כ"ו אות ג'). זהו זה. יש לך ויכוח? לך אליהם... תעזוב אותי, מספיק. כתבתי לו מקורות, הבאתי לי יוסף אומץ (סימן י) שאפשר להוסיף מלה אחת או שנים, ואין בזה שום דבר. [וע"ע בירחון או"ת תמוז תשע"ג סי' קי"ז אות ט'].

שלנו, אין מדינה בעולם שאוהבת אותנו, כולם אויבים. לרבות אמריקה, לרבות צרפת, לרבות אנגליה, לרבות ספרד, לרבות יוון. לרבות ולרבות ולרבות ולמעט... כולם יתמעטו בסוף. במקום שאנחנו נתאחד כפנים, ההפך, מחפשים צרות ומחפשים בעיות. ככה זה. אומר בספר חסידים (סימן ר"ט): "מעולם לא יעשו אומות העולם רעה לישראל, אלא כאשר ישראל יעשו רעה זה לזה". לפני כמה זמן החרדים היו סגורים, קהילה סגורה. מי שמדבר משהו על חבירו כמוהו נקרא "מויסר". לא מדברים אתו, הוא מנוודה. היום להיפך, יש מקום שנקרא "חדרי חרדים" (במקום "חדרי חרדים" – "חדרי חרדים"), וכל הלשון הרע יש שם, כל אחד ואחד שופט כרצונו. פעם היו "כתבים לענייני חרדים" (בעיתון הארץ – "השרץ השורץ על הארץ"... עיתון דבר – "דבר אחר, ביד חזקה שתיים"... "ידיעות הטומאה") אבל לא יודעים כלום... פתאום נמצאו להם חרדים שהם מלשינים, שהם מדברים שגאה ושגאה ושגאה, כל אחד הולך ומתקף את השני. ואינו יודע כשאתה מתקף את חבירך, בסוף יתקיפו גם אותך! ככה היה בכל ההסטוריה כולה. איך נחרב בית המקדש? בגלל שנאת חנם. שמעון בר גיורא, יוחנן מגוש חלב, יוסף בן מתתיהו, כל אחד היה מפקד. במקום שיתאחדו ביחד, הרי יש לכם אוצרות. ככה הגמרא מספרת (בגיטין דף נ"ו ע"א) שהיו אוצרות של עשירים גדולים שסיפיקו לעשרים ואחת שנה. זאת אומרת יכולים היו הרומאים לצור על ירושלים עשרים שנה, ואנחנו מתפרנסים ממה שיש לנו! קמו הבריונים ושרפו את כולם כדי שכולם יתגייסו למלחמה. מה יצא מזה? שום דבר. בסוף לקחו אותם בעצמם, את גדולי המפקדים, עינו אותם עינוי תופת, העבירו אותם בחוצות רומי, והמיתו אותם במיתה משונה. הכל בא מחוסר אחדות, הכל נובע מזה.

איך הוקמה הישיבה? ומי דאג לספרי רבותינו?

ה. אבל לעומת זה היה רבי שמואל עידאן ע"ה. בשנים הראשונות [של המדינה] הוא ניסה, תמיד הוא חלם להקים ישיבה, אבל לא היה בידו. כי כל אלה שבאו לכאן, כל אחד אומר: קודם כל 'ההסתדרות', שיהיה לנו פרנסה, בלי פרנסה לא שווה כלום. עד שמצא אותנו, ואנחנו היינו תמימים, לא מבינים בפרנסה... באנו להקים ישיבה של אבא, להמשיך אותה, חיינו בכל מחיר, לא משנה כלום, העיקר להקים ישיבה. והיו לו קשרים עם יוסף בורג⁵, והוא מדבר אתו, מספר לו: תעזור לישיבה. היה מדבר עם כולם, עם החרדים מדבר, עם הג'רבהים מדבר, עם הסרוגים מדבר, גם עם החילונים מדבר. כל אחד לפי טעמו ולפי רוחו, יודע ללכת לפי רוחו של כל אחד ואחד. ודבר ראשון שדאג, שהספרים של חכמי תונס וג'רבה לא ילכו לאיבוד. יש פסוק באיוב (איוב ל"ב ט"ו) "חתו לא ענו עוד". חתו ראשי תיבות חכמי תונס וג'רבה, שלא ילכו לאיבוד. אף אחד לא מסתכל עליהם, לולי הישיבה מישהו היה מסתכל מה זה שלמי תודה? מישהו יודע מה זה משמרות כהונה? מה זה זרע דוד? מי מכיר אותם? אבל הישיבה אמרה: "כאן תהיה שיטת לימוד שנשכחה מן העולם, וצריכים לחדש אותה!". אומר: תגיד, אתה מג'נון? אתה מדבר על עיון? איזה עיון, בחיין? יש לנו גאונים עולם שמעניקים חמה בקומתם. מעניקים לבנה וחמה... כל מה שמעניקים דברים בטלים. (איך אומרים האשכנזים 'דבורים בטילים...'). הכל דברים בטלים לפני העיון. עיון ישר ואמתי שווה את כל פלפולי ההבל, אינם שווים חצי פרוטה לעומת העיון! זאת כוונת מהרש"א, חבל על הזמן. אני הכרתי תלמיד חכם מתלמידיו של אבא, שמו רבי אברהם כהן (אני יודע אם הוא בחיים, מסתמא כבר זקן מופלג...) פעם הוא אמר לאבא בחול המועד פסח (הייתי בן תשע או עשר): 'א' רבי, אני זוכר שהיה לנו שער המלך, האורך שלו כפול שתיים והרוחב שלו כפול שתיים, ואתה הכרחת אותי בגיל תשע לשנן אותו בעל פה, אתה זוכר את זה?'. אמר לו: כן, אני זוכר. והוא נראה יהודי פשוט⁶, והיה לו עיון...

4. היו כותבים 'צריכים אגסים לחג הסוכות, ויש מחסור השנה באגסים'. אגסים? מה עושים באגסים? אלא מי שכתב כתב 'הדסים', מה המקלד? ואמר: מה זה הדסים? קרא 'הגסים', 'הגסים' זה 'אגסים'... המוח שלהם שניהם גסים, אז כתבו אגסים... וזה בכלל הדסים, שטות גמורה. פעם כתבו 'הרב שך שליט"א', אז העיתונאי שמע שליט"א, כתב: 'הרב שך של ליטא' – הוא הרב של ליטא... כל השטותיות שבעולם הם עושים. 'הרב בעל התניא' לא מבטאים טוב את העי"ן, כתבו 'בלתניא', בא ממורטיניה! לא יודעים מאומה!
5. והיו לו כל הבדיחות של יוסף בורג, מכיר אותם בעל פה. יוסף בורג היה אומר: אתה חושב שאני בורג? אני לא בורג, אני בורג... את זה זוכר רבי שמואל עידאן, והיה מספר לנו. שואלים את יוסף בורג: אתה שייך למפלגה דתית לאומית, מה אתה יותר, דתי או לאומי? אתה אתה אומר יותר, את הדתי או את הלאומי? אמר להם את המקף אני אוהב – את הליבור...
6. היה עם כובע, ובחנות שלו שזה מקום שכולם גוים היה בלי כובע, שלא ירגישו בו שהוא יהודי. היה אומר: התקרה הזאת כמו כיפה, מה לעשות? זו סכנה. כשהוא יוצא שם כובע, וזה לא ניכר.

שולמית מרת דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת שולמית ברכה טובה תחיל בת הרבנית אסתר (חיה) לויזה ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה חר"צ רבי בנימין הכהן בן מבירכה זצ"ל.

איך אומרים האשכנזים? "מויחל טויבס"...

אתם תעברו מן העולם, התורה נשארת תמיד

ח. רבי שמואל עידאן טרח וזרע, עד שברוך ה' יצאו פירות. יש לנו תלמידי חכמים, אין לנו אמנם דיינים - רק אחד בעמל וטורח - אבל אני אומר לא צריך להיות דיין. אתם יודעים מה הדיינים היום? [יש מהם ש]מפחדים מהצל שלהם. או שהם מפחדים מהעיתונים של ידיעות אחרונות ומעריב (יש כל מיני עיתונים), או שהם מפחדים מעיתון יתד זכרוננו לברכה (או לקללה...). משום שלפי העיתונים האלה, הרב לא יכול לפסוק שום דבר. אם תפסוק על משהו שהוא לא כשר (ממזר בשפה פשוטה), יאמרו: "מה פתאום"? על "האח והאחות" כל המדינה כולה רעשה. [ואם תפסוק משהו לקולא, יקומו אחרים]. **כולם צריכים להתערב בשיקולי דעת הרבנים. לא עושים ככה!** אם אתה לא דיין, אתה משוחרר. "אין לך בן חורין אלא מי שיושב ועוסק בתורה" (אבות פרק ו' משנה ב') לא מי שהוא דיין... הדיין הוא לא בן חורין, הוא מפחד. אם הוא יגיד משהו נגד אשה מסוימת, תקום אגודת הנשים "ויצ"ו", "נעמ"ת", יאמרו לו: מה זה? ככה אתה אומר?! אז הרב מפחד, כל הזמן ככה, משחק בין הטיפין. **אבל בן תורה יאמר: זו התורה! תעשו מה שתרצו. מי אתם בכלל?! אתם תעברו מן העולם, התורה נשארת תמיד.**⁹

התורה מעל כל התפקידים

ט. כשאתה לומד תורה, אתה לא אחראי לאף אחד, אתה לומד על פי התורה כך וכך. והתורה לא תעזוב את לומדיה. התורה תתן לאדם להתעלות מעל כל הדיינים שבעולם, מעל הראשונים לציון מעל הגאונים, מעל הרשכבה"ג הכל דברים בטלים. למה? אני אוכיח לכם. **יש לנו כמה גדולים בהסטוריה, שאף אחד מהם לא היה לא דיין, ולא רב ראשי, ולא ראשון לציון, ולא רשכבה"ג.** הראשון שבהם הרמב"ם. הרמב"ם לא היה דיין, הוא היה נגיד היהודים במצרים, היה רופא, היה יועץ המלך. ביום שבת באים אליו הקהל, לומדים אתו "קריאה חלושה" שעה שעתיים בקושי (אגרת הרמב"ם לרבי שמואל אבן תיבון). **ומלה של הרמב"ם דוחה מאה גאונים לפניו ועשרת אלפים אחריו!** רמב"ם - נגמר, זהו. זה הרמב"ם. אחריו יש לנו את הר"ן. הר"ן לא היה דיין (עובדה שיש לו מאה תשובות). היה רופא. אם היה בימינו היו אומרים "הרב ד"ר נסים"... **ועל רבנו נסים כותב הריב"ש (בסי' שע"ה) שכל חכמי ישראל בדורנו, לפניו קלילת השום, וכגריגר שומשום!**

הגאון מוילנא ורבי יוסף חיים והחזון איש זצ"ל

י. אחריהם היה הגאון מוילנא. מה היה הגאון מוילנא? היה רב? היה דיין? לא היה כלום. היה יושב בביתו ולומד, והיו אומרים: "זה הגאון", "זה ביתו של הגאון". ואחרי פטירתו אמרו שאין יותר רבנים ודיינים בוילנא, כולם "מו"ץ" - "כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח" (תהלים א' ד'). אין אב"דים לפני הגר"א. אחריהם היה הרב חיד"א, הרב חיד"א מה היה? שד"ר שנותנים לו כסף¹⁰. **ומלה של הרב חיד"א, שוה הרבה מאד.** יש שכתבו שקבלנו הוראותיו נגד מאה אחרונים. אחריהם היה רבי יוסף חיים. מה היה רבי יוסף חיים? היה "מגיד מישרים". לא היה אב"ד, לא היה דיין, אבל כולם זקוקים אליו. הראשון לציון של דורו שמונה ספרים יש לו, כמה אנשים מכירים את הספרים שלו וכמה מכירים ספרים של רבי יוסף חיים? ספריו נפוצו בכל העולם כולו, יש לו חן מיוחד. ואחריהם היה החזון איש. מה היה החזון איש? היה דיין? יושב בבית שלו - בית קטן, רבע מהחדר הזה - ויש לו מעט ספרים. והיה אומר: יש לי הרבה יותר מדאי¹¹. ... והחזון איש העמיד את הרב הרצוג, אמר לו: אל תעשה כך וכך, והוא מקבל באהבה ובהכנעה.

תלמדו טוב תהיה לכם גם פרנסה טובה

יא. צריך לדעת שתורה אינה מחכה לתפקידים. התורה מעל כל התפקידים, וגם פרנסה התורה תביא - אם אתם תלמדו טוב! - העיקר הוא שאדם ילמד תורה, התורה תתן לך כח. "סלסלה ותורמומך ובין נגידים תושיבך". ככה אמר שמעון בן שטח לינאי המלך (עיין ירושלמי ברכות פ"ה ה"ב, ובתלמוד בבלי ברכות דף מ"ח ע"א). אמר לו: אתה מכבד אותי? "אורייתא הוא דמוקרת לי" - התורה מוקירה אותי, לא אתה אדוני. מי זוכר את ינאי המלך? אף אחד. יש לנו עשרים מלכים מחשמונאים בשם "ינאי המלך", "ינאי המלך", "ינאי המלך". עד שראיתי בספר אחד שכמעט

9. ולא זו בלבד, אלא אדם שהוא דיין יש לו משכורת קבועה, אם אדם חי בצורה אחרת, טוען רבני למשל, יכול לחיות כמו עשרה דיינים... אם ידע להיות טוען טוב משהו מיוחד.
10. אחד אמר לו: אתה צריך לשלם לי כסף שכירות על איזה בית בבית מלון, מאה שמונים וששה פלוגיירס. זה יותר מדאי. הרב חיד"א כותב ביומן שלו "כקוף בפני הד"ם" (מעגל טוב השלם עמ' 29). קוף זה מאה שמונים ושש. והד"ם רמז לשם החכם. זה רמז, כתב עוד: "פוק" - קום. 'פוק' זה גם מאה שמונים ושש, ככה עם בדיחות כאלה פירנסו וכלכל את עצמם.
11. לפעמים הוא כותב: הרשב"א אינו ביד. אמרו לו: יש לך הרשב"א. אמר להם: קשה לי לקום מהמטה, אמרתי "אינו ביד", לא אמרתי "אינו בבית", הוא בבית אבל אני לא יכול לקום! זה החזון איש.

כל מלכי חשמונאי קורא להם התלמוד בשם "ינאי". כולם ינאים וכולם בטלנים... ושמעון בן שטח יש לנו רק אחד בהסטוריה.

רבי אלעזר אבוחצירא זצוק"ל

יב. והרב אלעזר אבוחצירא ע"ה שהשבע שמענו את הבן שלו רבי פינחס, "פינחס בן אלעזר" - רבי אלעזר הלך לעולמו, ובא פינחס הבן שלו. אינני יודע כמה סיפורים עליו. אבל אני יודע סיפור אחד, והסיפור הזה אמין בעיני יותר מכמה סיפורים¹². **שמעתי אותו מרבי מיכאל כהן (שיחיה) מבאר שבע, והוא נאמן עלי.** אמר לי: היה פעם חזן שלא יכול לקרוא בתורה, פתאום נסגר הפה שלו. הוא קורא בתורה ביום שבת, מגיע לשלישי ועומד, זהו, "מלאך ה' עומד" (זכריה ג' ה). לא יכול להמשיך. הוא הכין את הפרשה, אבל הוא לא יכול להמשיך. אחרי שאמרו לו ללכת לרב, הלך לרבי אלעזר. אמר לו: 'בני וכו' מה הוא אומר? זה בערבית מרוקאית - "עוד שתי פרשיות תשתחרר". זה היה בפרשת במדבר, כשחזר לבית הכנסת שאלו אותו: מה אמר לך הרב? אמר להם: עוד שתי פרשיות והפה יפתח, ככה אמר. אמרו: בוא נראה. פרשה אחת כרגיל, פרשה שניה כרגיל. הגיעה פרשה שלישית - פרשת בהעלותך - המשיך אותה כולה, ומאז נפתח הפה שלו! מה זה? איך זה?

למה נפתח לו הפה דוקא בפרשת בהעלותך?

יג. אמרתי לו: אני חושב טעם יפה. בפרשת בהעלותך כתוב פסוק שרומז על שבעת העולים, וזה בפסוקים הראשונים, "וזאתנה את הלויים נתונים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל, לעבוד את עבודת בני ישראל באהל מועד, ולכפר על בני ישראל, ולא יהיה בבני ישראל נגף בנגשת בני ישראל אל הקודש" (במדבר ח' ט"ו). כותב שם רבי דוד עידאן זכרוננו לברכה (במשכיל לדוד חלק ב', שהוציא אותו גם כן רבי שמואל עידאן) בשם מנחת שי שהביא רמז. אמר: "זה רמז נכון וחזק, ודברי פי חכם חן". כל כך התרגש מהרמז. בפסוק הזה חמש פעמים מוזכרים בני ישראל. למה? רש"י נתן

12. כי יש אנשים בדאים, אני לא אוהב סיפורי בדאות. כשאבא מספר סיפורים על משהו, הוא אומר "את זה ראיתי, זה שמעתי, זה אולי, אני לא יודע. משום שאדם צריך להיות דייקן. אם אתה מספר מאה סיפורים, ויש שם סיפור אחד של שקר, כל מאה הסיפורים נפסלו. זה שקרן. "מדהא ליתא, הא נמי ליתא" (ע"ז דף י"ז ע"ב).

מסדות ישיבת
"כסא רחמים"
מסדות ישיבת
הרב המנוח

**עצרת
התעוררות**

במלאת 29 שנה להסתלקותו
של אבינו מורנו, איש חיל
רב פעלים, אשר יגע להוציא
כתבי רבנים לאור עולם,
המוהל המובהק שו"ב

רבי שמואל עידאן זצ"ל
מייסד ישיבתנו הקדושה באה"ק
ומנהלה לשם שמיים עד יומו האחרון

אנו מקיימים בעזרת עצרת התעוררות לעיני
העצרת תתקיים בעז"ה ביום ראשון ו"ך בתמוז התשפ"ו
בשעה 17:00 בבית המדרש רח' עזריאל 26, ב"ב
בהשתתפות רבותינו הגאונים שליט"א

בערב זה יופיע בעז"ה ספר "ויען שמואל" שנת כ"ט
חידושי תורה מרבני גדולי הדור שליט"א ותלמידיהם, אשר יצא לערב

וצדקתו עומדת לעד, היות והשנה החליטה מזכירות
הנהלת ישיבה"ק שלא להשתתף בהוצאות קובץ ויען
שמואל, כל הרוצה יבוא ויטול להיות שותף לדבר מצוה
וזכות הרב המנוח זצ"ל תעמיד לו. 055-6746-187

29 שנה
להסתלקותו

טעם, אבל למה חמש פעמים הוא לא הסביר. אז הוא אמר שזה בא לומר לך שיש שבעה עולים לתורה, "אהרן ובניו" - זה הכהן. "הלויים" - זה הלויים. וחמש פעמים בני ישראל כנגד חמשה ישראלים. (זה שכתוב שהלויים נתונים לאהרן, במידה שאין לוי אהרן עולה במקום שניהם). אז הפסוק הזה כבר רמז לו, כשהוא נמצא בתוך עליה של השני כתוב שהלויים לאהרן ולבניו, ובני ישראל חמש פעמים - אל תפחד! ומאז נפתח הפה שלו, זה רוח הקדש, אין ספק.

כותבים הי"ד גם על מי שנרצח ע"י יהודי

יד. אדם כזה קדוש, ונרצח בידי בן עוולה, מותר לומר עליו 'ה' יקום דמו'. פה [בקובץ ויען שמואל התשע"ב - חט"ו] ככה הדפיסו. יש עקשנים באור תורה, כותבים דברי הבלים. אומרים: לא אומרים 'ה' יקום דמו' על יהודי. דברים בטלים. למה? אומרים, נאמר "כי דם עבדיו יקום" (דברים ל"ב, מ"ג) - יקום מהגויים. אבל

אני הבאתי פסוק מפורש שדוד המלך אומר לשאול "ונקמני ה' ממך" (שמואל-א' כ"ד, י"ג). מה אתה רוצה? שאול היה גוי?! שוטים שבעולם... אתה מביא פסוק, לא מבינים, מתווכחים. שיעשו מה שירצו. (צריך לכתוב, שיום אחד אנשים יראו את זה). איני יודע אם [מי שפגע בבבא אלעזר] עשה את זה מדעת עצמו, או ששלחו אותו, אבל יש תשלום מחר. "נותן לרשע רע כרשתו" (פיט "גדל"). בשנה הזאת כמה גדולים בעוונות הלכו לנו אחד אחרי השני, החל מרבי משה גפן, שבמוצאי כיפור כל היום כולו היה חזן, במוצאי כיפור עשה תיקון כרת, ובבקר הלך לטבול, חזר מהטבילה, רכבת גמרה אותו. ה' ירחם מה שקורה השנה הזאת, זה סימנים שהמשיח קרוב. ויש לנו הרבה בעיות, ויצר הרע מחפש כל הדרכים כולם כדי לפגוע בלומדי תורה, לא ניתן לו לעשות את זה. נתחזק בתורה, נתחזק ביראת שמים, נפסיק את השנאת חנם, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן.

דרשת מרן הראשון לציון הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א

כשהצדיק אבד זה מחייב את כולם להשלים החסרון

לאשורם ולאמתותם. אם כן מה אפשר לעשות? ניסאר ככה, נלך כעיר באפלה חס ושלום? לא, חלילה וחס. יש לנו דרך אחת, אם אנחנו מקבלים עלינו להתחזק בלימוד תורה ובעמל התורה, זה מתקן את הכל, "ותלמוד תורה כנגד כולם" (פאה פ"א מ"א). לא צריכים לחפש ולדקדק ולמצוא בדיוק מה חסר, אנחנו לא יודעים, זה מעל לכוחנו, אין לנו השגה כזאת, אין לנו את הדרך והכלים השכליים והרוחניים שבהם נוכל לשקול ולמדוד מדידות ומשקלים כאלו עדינים ודקים. לא נוכל לצאת ידי חובה אלא אם כן נקבל עלינו באמת קבלה אחת, להוסיף בלימוד התורה, להוסיף בעמלה של תורה. אבל באמיתות התורה. ממילא זה מתקן את הכל, כי תלמוד תורה כנגד כולם, כנגד כל העניינים. "זאת התורה לעולה למנחה לחטאת ולאשם" וגו' (ויקרא ז', י"ז). לכל קרבן יש איזה תיקון מיוחד, אבל התורה עושה תיקון כנגד כולם יחד, התורה מתקנת ומצילה את הכל. זה כוח התורה. כשאנחנו מתחזקים בה, ממילא מתחזקים בכל העניינים. התורה היא מאירה, "כי נר מצוה ותורה היא נותנת את האור של כולם, היא מאירה על כולם, היא שנותנת את הכח ואת החוזק לכל המצוות שיהיו מעולות ומעודרות ומתוקנות. אם אנחנו מתחזקים בתורה, ממילא מתחזקים גם בשאר הדברים.

ללא תורה אין גאולה

בפרט בימי חבלי משיח שבהם אנחנו נמצאים, שהעולם כולו מבולבל. אף אחד לא יודע בין ימינו לשמאלו, הכל מבולבל בעוונותינו הרבים. "כי הנה החושך יכסה ארץ וערפל לאומים" (ישעיה ס"ב). כמו שיש חושך וערפל ואדם רואה ואינו רואה, רואה ולא מבין מה הוא רואה, לא רואה ברור, כי הכל חשוך. כך זה הדור שלנו, אף אחד לא יודע, כולם מבולבלים, ירחם ה'. לכן אמרו רבותינו (סנהדרין דף צ"ח ע"ב): מה יעשה אדם ויצלל מחבלי משיח? יעסוק בתורה ובגמילות חסדים. כבר אמר רבנו אור החיים הקדוש ע"ה (שמות כ"ז, כ'), לא זמנן היתה ההילולא שלו, שגאולתן של ישראל תלויה בתלמוד תורה, בה ורק בה! עד שכתב באחד המקומות (בראשית מ"ט, א') דבר נורא, שאפילו כשיגיע זמן הגאולה, אם לא תהיה תורה הגאולה תדחה. לא ראינו את זה בשום ספר ובשום מקום, רק באור החיים. אומרת הגמרא (סנהדרין שם) על הפסוק: "אני ה' בעתה אחישנה" (ישעיה ס"ב),

ברשות¹ מורי ורבותי, קהל קדוש, כבוד ידידנו הגאון רבי רחמים מאזוז (שליט"א), ראש הכולל הרב הגאון רבי דוד עידאן ה' יאריך ימיו בטוב, ידידנו הרב הגאון רבי חנן קבלן, הרב הגאון רבי חיים ישראל, כולם אהובים, כולם ברוכים בשם ה', וכבוד כל תלמידי החכמים היקרים מאד, ה' עליהם יחיו, אמן כן יהי רצון.

ההספד בא לעורר הלבבות

מורי ורבותי. נאספנו לכבוד האזכרה של הרב רבי שמואל עידאן ע"ה שניהל את הישיבה בחדס וברחמים שהלילה ליל פקידתו, וגם נאספנו לכבודו של בנן של קדושים אראלים ותרשישים הרב הגאון הצדיק והחסיד רבי אלעזר אבוחצירא ע"ה שנסתלק לעולמו כהיום הזה בעוונותינו הרבים בדרך קשה. אי אפשר להירגע ממה שקרה לו. לכבוד שני הצדיקים הללו נאספנו, לזכור ולהזכיר אותם ואת מעשיהם הטובים. העיקרון של ההספד בכלל, ושל דרשות ימי הפקידה, עיקרם הוא כדי לעורר את הלבבות. הכתוב אומר: "הצדיק אבד ואין איש שם על לב" (ישעיה נ"ז, א'). זו טענה חזקה, כאשר הצדיק אבד צריכה להיות התעוררות, צריכה להיות שימת לב והתבוננות מיוחדת, שכל אחד ישאל למה הצדיק אבד. לפעמים אנחנו טועים ואומרים: הצדיק הזה היה זקן ושבע ימים, כאילו בזה פתרנו את עצמנו. הצדיק אבד, זו אבדה, מי איבד את האבדה? הרב הוא יהלום - איפה שילך הוא יהלום, אנחנו איבדנו אותו, האבדה היא לדור, אנחנו איבדנו את הצדיקים. האם בגלל שהיה זקן ושבע ימים זאת לא אבדה?! האבדה היא אבדה, צריך לשים לב. קל וחומר בן בנו של קל וחומר פטירתו של הצדיק רבי אלעזר, שגם הלך בטרם עת. אנחנו לא יודעים חשבונותיו של הקב"ה, "הצור תמיד פעלו כי כל דרכיו משפט" (דברים ל"ב, ד'). אבל בדרך כזאת שהשאירה את כולנו נדהמים ונבהלים מפני ההסתלקות הנוראה הזאת, בדרך שהיתה, אז בודאי ובודאי שצריך לשים על לב, וצריך להתבונן מה היה לנו, על מה בא לנו הדבר הזה. כל אחד צריך לבדוק ולפשפש במעשיו, לומר "בשלי הסער הזה" (יונה א' ב'), כדי שיראה מה ניתן לתקן.

1. בשעה שהתחיל מרן הראש"ל לדרוש טרם הגיע מרן רבנו הגדול זצ"ל, לכן לא הזכירו בראשית דבריו.

מוקדי מכירת ספרי מכון אורח צדיקים ברחבי הארץ:

מוקד מרכזי מושב בריכה מוסדות "חכמת רחמים" 08-6727523 / 9105* שלוחה 6

מחלקת	מחלקת	מחלקת	מחלקת	מחלקת
מחלקת ספרים	מחלקת ספרים	מחלקת ספרים	מחלקת ספרים	מחלקת ספרים
מחלקת ספרים	מחלקת ספרים	מחלקת ספרים	מחלקת ספרים	מחלקת ספרים
מחלקת ספרים	מחלקת ספרים	מחלקת ספרים	מחלקת ספרים	מחלקת ספרים
מחלקת ספרים	מחלקת ספרים	מחלקת ספרים	מחלקת ספרים	מחלקת ספרים

לו גואל, ובנו הגאון רבי דוד עידאן שליט"א שידל לחיים טובים, שהוא תלמיד חכם מופלג וירא שמים מרבים, עושה לו כבוד, ובכל שנה מוציא לזכרו את הספר "ויען שמואל". טורח ועמל ומבקש מתלמידי חכמים, שכל אחד יתן מאמרו לספר לעילוי נשמת אביו ע"ה.

רבי אלעזר אבוחצירא זצ"ל - קדוש בן קדושים

והנה היום הגדילי לעשות, יחד עם האזכרה של רבי שמואל, עשו גם דבר לזכרו של הרב הקדוש רבי אלעזר ע"ה. אני שמעתי מאביו הקדוש רבי מאיר זצ"ל, שמעלותיו של רבי אלעזר גדולות מאד. עוד כשרבי אלעזר לא היה מפורסם ולא היה עוסק בציבור, אביו אמר לי עליו דברים נוראים. את זה לא רק אני שמעתי, היו אתנו עוד רבנים, חלקם בחיים וחלקם נפטרו "קדושים אשר בארץ המה" (תהלים ט"ז, ג). הוא עלה ונתעלה בהנהגת הציבור, והיה מתמיד בתורה עוד מנערותו. סיפרו לי חבריו שלמדו אתו בפורת יוסף, שהיה שקדן גדול מאד, יומם ולילה לא שובת מלימוד התורה, "לא פסיק פומיה מגירסא" (שבת דף ל' ע"ב). שיף עייל, שיף נפיק, וגרים באורייתא תדירא (סנהדרין דף פ"ח ע"ב). לא היה פוסק מלימוד התורה. היה ירא ה' מילדותו, בנן של קדושים, נולד בבית קדוש, ביתו של רבי מאיר ע"ה שהיה קודש קדשים, ונכדו של סידנא בבא סאלי ע"ה ועוד למעלה בקודש. הוא נולד כולו אפוף ועטוף בקדושה גדולה, בקדושה עליונה. היה מזכה הרבים, "רבים השיב מעוון" (מלאכי ב', ו), חיזק לבבות, חיזק ברכיים כושלות. היה ביתו פתוח, בית ועד לחכמים, בית שפתוח לכל עני ונדכה, כל דכפין ייתי ויכול ממש כפשוטו וכמשמעו. בעוונותינו הרבים נסתלק מאתנו בצורה נזאמה, בגיל כזה, והשאר את העולם שמם. הקב"ה ישן נשמתו בגן עדן העליון עם קדושי עליון, עם אביו ועם סבו ועם כל הקדושים אשר שם. שיהיה מליץ יושר, שיהיה שליח ציבור, מי יודע מפני איזו רעה נאסף הצדיק הזה. מי יודע מה הוא כיפר במותו יותר מאשר בחייו, גדולים צדיקים במותם יותר מבחייהם (חולין דף ז' ע"ב), מי יודע מה הוא עשה למען עם ישראל במיתו בצורה כזאת. במשפחה הזאת היו כמה שנהרגו על קידוש ה'. רבי יצחק ע"ה הבן הקטן של רבי יעקב, הוא הראשון שנהרג על קידוש ה', אחריו אחרי הרבה שנים נהרג אחיינו רבי דוד, אחיו הגדול והבכור של בבא סאלי ע"ה, שהיה קודש קדשים. היו עוד במשפחה הזאת שנהרגו על קידוש ה' כדי לכפר על הדור. מי יודע למה עלה לנו ככה בצורה הנוראה הזאת. אנחנו חייבים להתחזק, חייבים להוסיף בלימוד תורה ולהתחזק במצוות שבין אדם לחברו. בימים אלו שבהם אנחנו מתאבלים על חרבן המקדש שנחרב על שנת חנם, צריכים להרבות באהבה איש את רעהו, אהבת אמת, אהבה בלב שלם.

עולם התורה - תיבת נח

תראו מה קורה בדור, ממש דברים נוראים, ילדים הולכים הורגים אנשים, אשה הורגת, אנשים הורגים ילדים, ילד הורג את אביו ואת אמו במיתה משונה, רחמנא ליצלן, דברים שלא נשמעו. יש בהיסטוריה דברים משונים, אבל מה שהיה קורה אחת למאה ומאתים שנה, היום קורה עשר פעמים בתוך חודש, רחמנא ליצלן. היינו כבר ממש לחרפה ולקלס לעיני כל העמים, במקום שנהיה תפארת העמים, האות והמופת להאיר אור לכל העמים שילמדו מאתנו. תראו להיכן הגענו בעוונות. רק עוזבים את עולם התורה ורואים מה שקורה, ירחם ה' על עמו ישראל. לא נשאר אלא העולם הזה של התורה, זו התיבת נח של הדור, וגם אותה רוצים לחתוך, ירחם ה'. הקב"ה יסיר חרון אפו מעל עמו ישראל, בזכות התורה שאתם לומדים, ובזכות התורה שתוסיפו עוד מהיום בעזרת ה' כהנה וכהנה, ברצון ובחשק ובעמל וביגיעה. זה יעלה לריח ניחוח לפני ה' יתברך, הוא יתמלא ברחמים על עמו ועל נחלתו, יעמוד מכסא דין וישב על כסא רחמים, יתנהג אתנו בחסד וברחמים, ויקרב את ישועתנו בשובה ונחת ונאמר אמן.

עלינו. כמעט אלפיים שנה אנחנו בגולה, נעים ונדמים, מוכים ורדופים, "וומם ולילה לא שבותנו" (ע"פ בראשית ח', כ"ב), בשום מקום לא מצאנו מנוח לכך רגלנו, בשום זמן, בשום פינה מפיונות תבל, תמיד היינו נרדפים. מה עמד לנו? היה לנו צבא? היה לנו חיילים? מנהיגים? ראשי ממשלות? כלום לא היה, שום מקום לא היה שלנו, היום כאן ומחר מתפזרים למאה מקומות, אף פעם לא ישבנו במקום אחד. מה שמר אותנו? והיא שעמדה, התורה הזאת עמדה, והיא שעומדת ושומרת עלינו. לכן יש יצר הרע מיוחד נגד התורה, ומידי פעם הוא מתעורר כמו אש להבת שלהבת כדי להפריע את למודנו. היצר הרע יודע יותר טוב מאתנו מה המעלה של התורה. הוא גם יודע שהכילוי שלו והגמר שלו יגיעו על ידי התורה. "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין" (קדושין דף ל' ע"ב), זו התרופה נגדו, זה גומר אותו. "והרשעה כולה כעשן תכלה". הוא יודע את זה ומפחד, לכן הוא מוכן שיעשה אדם את כל המצוות ורק לא ילמד תורה. בפרט לא תורה בעיון ובעמל וביגיעה, את זה שנאה נפשו, כי נפשו הדבר. הוא יודע דהא בהא תליא, העיסוק בתורה יכחיד אותו. הוא מנסה בכל כוחו ומוצא אנשים שיהיו חיילים שלו. כמו שהיום יש כמה משוגעים ששוכרים אנשי תקשורת כדי לקדם את העניינים שלהם, כך גם לו יש הרבה אנשים שמשמיעים את קולו, פעם מפריעים מסיבה כזאת ופעם מסיבה אחרת. כל פעם מעלים איזה רעיון כדי להוסיף בביטול תורה של עם ישראל. היצר וכל כוחות הטומאה יודעים טוב מאד שהתורה הזאת היא שתביא גאולה לישראל. הם מנסים לדחות את זה, מנסים לדחות את הקץ, ה' יצילנו. אנחנו צריכים לעמוד עמידה חזקה, שלא נוזל ולא נתייאש ולא ניבהל. נדע שהכל בידו יתברך. הקב"ה שומר את עמו ישראל, והוא שומר את הבטחתו לישראל, "כי לא תשכח מפי זרעו" (דברים ל"א, כ"א). זו הבטחה ברורה וגלויה שמעולם לא תפסוק מעם ישראל. אין לנו לפחד משום דבר, רק נמשיך ללמוד בשקידה, ללמוד בעמל, לא נפסיק. בעזרת ה' נראה פלאות, נראה נסים ונפלאות. התורה הזאת שאנחנו לומדים בעמל ובאף, ביגיעה, בדביקות, יש לה ערך עליון עוד יותר. כמה שיש בה עמל וצער יותר, "פלוס צערא אגרא" (אבות פ"ה מ"א), הסגולות שלה עולות ומתחזקות יותר ויותר. צריכים אנחנו להתחזק בדבר הזה.

רבי שמואל זה ירא שמים מרבים, זה בעל חסד

בפרט שבאנו היום להתייחד עם זכרם של שני הרבנים. אני הכרת את רבי שמואל עידאן ע"ה עוד לפני שקמה הישיבה כאן בארץ. הייתי משמש את הגאון רבי מיקיץ שלי ע"ה בשיבוש שלומי, ורבי שמואל היה אחד מתלמידיו. רבי מיקיץ באותם שנים כבר לא היה רואה, לא היה יכול לכתוב, ואני הייתי כותב לו את המכתבים. רבי שמואל היה אחד מהתלמידים שהיה לו קשר טוב אתו, כל דבר שרצה לעשות, הן בהדפסת הספרים שלו, הן בשאר העניינים שרצה להשיג, היה תמיד פונה אליו. אני הייתי כותב את המכתבים, רבי שמואל עונה, ואני קורא את התשובה לרבי מיקיץ. מזה הכרתי את רבי שמואל ע"ה, וראיתי את ההערכה והאהבה שאהב אותו רבי מיקיץ, היה אומר לי: "זה ירא שמים מרבים, זה בעל חסד, עושה אתי חסד לשם שמים!". בכל דבר תמיד היה משיב, לעולם לא התחמק.

אהבה עצומה לתלמידי חכמים

והנה בבוא היום, קמה אלומותי וגם ניצבה" (בראשית ל"ז, ז). לאחר מלחמת ששת הימים ברוך ה' הישיבה הגיעה לארץ, והוא עמד לימין הישיבה. ניהל את כל הדברים שצריכים ניהול, ענייני כספים, פנקסים, כל מה שצריך. היה עושה הכל בחן ובחסד ובאהבה גדולה, אהבה לתורה, אהבה לתלמידים, אהבה למרגן ורבנן ובראשם מרגן ראש הישיבה (שיחיה), שאותו אהב בכל נפשו. ידע והבין והכיר שיש פה דבר גדול שהגיע, דבר שיעשה מהפכה בארץ ישראל ובעולמה של תורה. רבי שמואל קלט את זה, והוא נדבק בדבר הזה, לא רצה לעזוב עד יומו האחרון, נדבק בזה בכל כוחו. אשריו ואשרי חלקו. ברוך ה' שלא השבית

זכו - אחישנה, לא זכו - בעתה. תמיד הבנו שהפשט הוא: "בעתה", זה הזמן שלה, "אין פרץ ואין יוצאת" (תהלים קמ"ד י"ד), שום דבר לא יכול לדחות אותה. להקדים אפשר אם זכו אבל לא לאחר. בא אור החיים ואומר דבר חדש, אפילו יגיע זמן הגאולה, תידחה הגאולה עד שתהיה תורה! זה דבר נורא! מאיפה לקח דבר כזה? חשבתי בזמנו שהוא למד את זה מדברי הנביא. כתוב על גאולת מצרים: "ואעבור עלייך ואראך והנה עתך עת דודים" (יחזקאל ט"ז, ח'), כלומר הגיע עת הגאולה, אבל "שדים נכוננו ושערך צמח ואת עירום ועריה" (שם פסוק ז'), עירום מן התורה ועריה מן המצוות (ראה שמות רבה פ"א אות ל"ה), אי אפשר לגאול אותם. מה אמר הקדוש ברוך הוא לישראל? "ואומר לך בדמייך חיי" (שם ו'). "בדמייך" - דם הברית ודם הפסח (שמות רבה י"ז, ג), בהם תוכלו לחיות. כלומר, הגיע הזמן, הגיע "עת דודים", אבל עם כל זאת, היות ואת "עירום ועריה" מהתורה והמצוות, צריכים למצוא לך זכויות. שם הזכויות היו "בדמייך" - דם פסח ודם הברית, ואם לא היו עושים את זה לא היו נגאלים. זאת אומרת, אפילו שהגיעה עת הגאולה, צריך שתהיה זכות, אי אפשר בלי זה. אולי מפה למד אור החיים דבר כזה גדול ונורא, שאפילו יגיע זמן הגאולה אם אין לימוד תורה היא תתאחר.

תורת קרבן פסח בזכות זה היתה גאולת מצרים

כשמשה אסף את כל ישראל להכין אותם לקראת פסח והגאולה, היתה אנדרלמוסיה גדולה, בלבול נורא במצרים. המצרים עברו תשע מכות נוראות, כבר איבדו את הראש, לא ידעו מה לעשות. וכמו שאמרו עבדי פרעה: "עד מתי יהיה זה לנו למוקש? שלח את האנשים ויעבדו את ה' אלוקיהם, הטרם תדע כי אבדה מצרים?" (שמות י"ד, ד'), מספיק. היו כבר גמורים, ועוד מחכה להם בפתח מכת בכורות, שהפחידה אותם יותר מהכל. הבכורות גם עשו בהם שפטים, הם פחדו על החיים שלהם. "למכה מצרים בבכוריהם" (תהלים קל"ו, י'). אמרו רבותינו (מדרש שוחר טוב מזמור קל"ו) שהבכורות היו מכים והורגים בהם, אומרים להם: בידכם להציל אותנו! משה אומר שכל הבכורות ימותו, אתם יודעים שכל מה שאמר עד עכשיו לא נפל מדברו אפילו דבר אחד ארצה, הכל התקיים, יש בידכם לשלח את העם כך שלא נמות! מדוע אתם מתמהמהים? התחילו להכות באנשי הממשלה, בשרים, וחפישו גם את פרעה שהלך והתחבא. אומר האלשיך (כמדומני), במה נצלו עם ישראל ממצרים? הרי עוד לא קיבלו תורה, ואי אפשר להיגאל אפילו גאולה זמנית בלי תורה. בלי תורה אי אפשר להיגאל בכלל, היו חייבים קצת תורה. לכן נתן להם הקדוש ברוך הוא ישתבח שמו פרשת קרבן הפסח, ובתוך כל הבלבול שהיה במצרים, משה אסף את בני ישראל ולמך אותם תורה. מה הוא לימד אותם? דברים קשים, הלכות שחיטה, איך בודקים את הסכין ב"ב בדיקות, תלת רוחתא, בבשר בעור ובציפורן. לימד אותם איך לשחוט, מה הם הסימנים, כמה צריך לשחוט מהסימנים, מה זה רוב ומיעוט. אחר כך לימד אותם כל הלכות טרפות, ואין מקריבים קרבן, איך מזים את הדם, איך מוליכים אותו, איך אוכלים את הקרבן. "וככה תאכלו אותו מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא לה" (שמות י"ב, א'). את כל זה ישב ללמד אותם. כל הלילה משה יושב ומלמד לכל בני ישראל, ובזכות התורה הזאת של קרבן פסח הם נצלו. לא מספיק הקרבן לבד, "בדמייך" זה דם, אבל לא מספיק, הם צריכים גם תורה, כי בלי תורה אי אפשר להגאל.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו

אם כן, על אחת כמה וכמה היום, שאנחנו אחרי מתן תורה וברוך ה' יש לנו את התורה שנשאה אותנו על כפיה, אחרי שאיבדנו את בית המקדש, איבדנו את המזבחות ואת הקרבות, את עבודת הכהנים, את כל המעלות הגדולות שהיו בידינו, הכל אבד, הכל הלך. מה נשאר לנו? "אין לנו שיוזר אלא התורה הזאת", ברוך ה' היא זאת שמלווה אותנו. אנחנו חושבים שאנחנו שומרים ומגינים עליה, אבל היא ששומרת

כל אלה חילים היו מאתים תלמידי חכמים שישיבו ולמדו. זה מה שכתוב: "האלף לך שלמה ומאתים לנזירים את פריו" (שיר השירים ח', י"ב). לפי זה אם יש חצי מליון חילים, לפחות מאה אלף צריכים לשבת וללמד! ככה היה בזמן שלמה המלך שכלם היו עובדי ה'.

פוליטיקאים חכמים

על השטר של מאתים שקלים (הישן) התנוססה תמונתו של הנשיא לשעבר זלמן שז"ר, וכתוב שם כך: האמה העברית שיצרה את החק של "ושננתם לבניך" (דברים ו', ז) עוד מראשית עלייתה על הבמה ההסטורית וכו', ידעה להושיב מלמדי תינוקות בכל עיר ובכל כפר בכל גליל ובכל מדינה, וקבעה שכל עיר שאין בה מלמד תינוקות אין דינה כדיון עיר. ואף בחשכת פזוניה ובכל קהלותיה ידעה להטיל על כל קהלה להכניס לקרבה מלמדי תינוקות על חשבון כל יושביה עשיר ורש, ביז עקר ובין מרבה ילדים. ונק ולא רנק, כלם יחד צריכים לשאת בעל למוד התורה. כך אמר זלמן שז"ר. הוא לא היה אדם חרדי או דתי, הוא היה נשיא חלוני של מדינת ישראל, ובכל זאת כך כתב. גם ראש הממשלה לשעבר אריאל שרון ז"ל, למרות כל מה שעשה ולמרות שהיה שנוי במחלוקת גדולה, אין חולק שגם הוא תרם הרבה לעם ישראל ונלחם את מלחמות ישראל. כשדברו אתו פעם על גיוס בחורי הישיבות, אמר: "אני יודע מה זה צבא, ואני אומר לכם - בלי הישיבות אין עם ישראל!". כששומעים דברים כאלה מאנשים חלונים, זה צריך לעורר אותנו, שלא יהיה אצלנו רפיון בלמוד התורה.

שיון אמתי

היום שקלם מדברים על "שיון בנטל", אנחנו צריכים ללמוד ממשה רבנו מהו השיון האמתי! צריך להרבות את לומדי התורה לפחות כמספר החילים! צריך לדעת ולהבין שאין דבר שיכול להשתנות לתורה, "יקרה היא מפנינים וכל חפציה לא ישוה בה" (משלי ג', ט"ו)! אין דבר שיכול להשתנות לה.

כל הרעש שעושים בממשלה ובבית המשפט נגד לומדי התורה, רק מזכיר לנו לעשות בדק בית, להתחזק יותר בלמוד התורה ולהשתדל כמה שיותר. אסור לנו לוותר! כמו שיש אנשים שיושבים ב'בור' בקרית הממשלה ולא יוצאים להלחם פנים אל פנים בשדה הקרב, יושבים על המחשבים ועושים דברים מועילים, כך תפקידם של בחורי הישיבות ואברכי הכוללים ללמוד תורה בכל הכח. אמר יעקב אבינו "אשר לקחתי מיד האמרי בחרי ובקשתי" (בראשית מ"ח, כ"ב), ותרגם אונקלוס: בצלותי ובבעותי - בבקשתי ובתפלת!

תלמידי חכמים משפיעים

הגמרא (יומא דף ע"א ע"ב) מסבירה את הפסוק: "אליכם אישים אקרא" (משלי ח', ד') - אמר רבי ברכיה, אלו תלמידי חכמים שדומין לנשים ועושים גבורה כאנשים. פרש רש"י: אישים לשון אשה. כלומר מזה שלא כתוב אנשים אלא אישים, אפשר לבאר לשון אשה. שואל רבנו יוסף חיים זצ"ל בספרו "בן יהודה", איך אפשר לבאר לשון אשה ולומר שכונת הפסוק היא על תלמידי חכמים? אלא כמו שהאשה יושבת בביתה ומתפרנסת מבעלה, כמו שהיו רגילים בעבר, כך תלמידי החכמים יושבים בבית המדרש ואינם עוסקים במשא ומתן, אלא מתפרנסים על ידי העשירים ונדיבי העם.

אף על פי שתלמידי החכמים מקבלים פרנסה מנדיבי העם, מקל מקום הם חזקים יותר כיון שהם המשפיעים האמתיים, ובזכותם העשירים עושים משא ומתן ומצליחים בו, ובזכותם נמנעים פגועים ואסונות מעם ישראל.

בזהר הקדוש (ויקרא דף כ"ט ע"א) מבאר, שתלמיד חכם יקרא שבת, והפונה שכתב משפיעה שפע וגרבה לעם ישראל, כמו שאמר המשורר "לקראת שבת לנו ונלכה כי היא מקור הברכה", כך תלמידי חכמים שלומדים תורה משפיעים טוב לעם ישראל. הרבה חילים אומרים שהדבר שנותן להם כח ובטחון להלחם באויב, הוא מכיון שהם יודעים שיש בחורים ואברכים שלומדים תורה במסירות, ולולא זה לא היו נלחמים.

יהי רצון שנזכה להרבות כמה שיותר בלמוד התורה, שניחל באמת ובתמים לביאת משיח צדקנו, נבקש את המשיח מקל הלב, אם נבקש כלנו מקל הלב ונדיא שנזכה לגאולה הקרובה במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון.

ומגדל חנואל עד

התורה היא הנשק

(מתוך הספר החדש "שמחת התורה" על חומש במדבר)

אלף למשה אלף למשה לכל מטות ישראל תשלחו לצבא (במדבר ל"א, ד').

חק הגיוס של משה רבנו

יש דעה במדרש (במדבר רבה פרשה כ"ב אות ב' ע"ש) שמשה רבנו גיס שלושים ונשה אלף חילים להלחם במדן. מדוע היה צריך משה לגיס כל כך הרבה חילים? הרי כבר נאמר שמשה רבנו שלח למלחמה רק "אלף למטה אלף למטה", אם כן די היה בשנים עשר אלף? אלא משה רבנו גיס שנים עשר אלף שיצאו למלחמה, כנגד כל אחד מהם עוד שנים עשר אלף שישבו ויתפללו וילמדו תורה, ועוד שנים עשר אלף שישמרו על הפלים.

הגמרא אומרת (מכות דף י' ע"א) על הפסוק "עמדות היו רגלינו בשערך ירושלים" (תהלים קכ"ב, ב'), עמדות היו רגלינו במלחמה, בגלל שעריך ירושלים המצנינים בהלכה. בזכות שהיו לומדים תורה בירושלים להצלת החילים, היו מנצחים במלחמה. עוד מובא בגמרא (שבועות דף ל"ה ע"ב), שהיתה לשלמה המלך אמפריה ענקית, ועל

מפעל זיכוי הרבים

שונה הלכות לשנת תשפ"ז

מעל עשרת אלפים עותקים
מחולק חינוך בבתי כנסיות ומדרשות

יקיר ממותינים לעילוי נשמה, אתה יכול להיות שותף
בזכויות, להצלחה ליום הנישואין/ההולדת, לברכה
בימי שמחותך

360 ש"ח לשם ומאות אלפי אנשים לומדים כיום זה

בזכותך ולמען.

ההרשמה בעיצומה. כל הקודם זוכה!

להצטרפות לזיכוי הרבים התקשרו:

***9105**

ניתן לשלוח הודעות למספר זה | בעמדות נדרים פלוס

למען תספר

ורחניות בארץ], כִּמָּה שְׁהִיהָ כּוֹתֵב לוֹ רַבִּי שְׁמוּאֵל "תַּעֲשֶׂה יְשִׁיבָה", "תַּעֲשֶׂה יְשִׁיבָה", שׁוּם
לְדַבֵּר. אַחֵר כֵּן כְּשֶׁקָּרָה מִה שְׁהִיהָ בַּעֲוֹנוֹת הָרָבִים [שְׁנֵהֲרֹג רַבְּנֵי אֵינִשׁ מִצְלִיחַ]. אַז הִכְרַחְנוּ
לְבֹא. וְגַם הִיהָ עֹזֵר לְכָל הַתַּלְמִידִים שֶׁל הַיְשִׁיבָה? רַבִּי שְׁמוּאֵל. הוּא הִיהָ הוֹלֵךְ לְשׁוֹר הַפָּנִים,
הִיהָ הוֹלֵךְ לְרֹאשׁ הָעִיר, הִיהָ הוֹלֵךְ לְכָל מְקוֹם שֶׁאִפְשָׁר לְדַבֵּר. הִיהָ אֹמֵר "אֲנִי מֵצֵא אֶת
הַתְּהִדָּה הַתְּנִינִסְאִית", כִּי אֵין שׁוּם יְשִׁיבָה לַעֲדָה הַתְּנִינִסְאִית. רַבִּי שְׁמוּאֵל עֵידָן עָשָׂה-גַם
הַיְצִיא סְפָרִים מִכֶּתֶב יָד, וְגַם יָסַד אֶת הַיְשִׁיבָה הַזֹּאת, טָרַח בְּיְשִׁיבָה הַזֹּאת, וְהִיהָ הַכָּל לְשֵׁם
שְׁמַיִם. הַטָּעַב שֶׁלוֹ הִיהָ לְשֵׁם שְׁמַיִם.

בַּיּוֹם כִּפּוּר אֶחָד שָׁחַל בְּשֵׁשֶׁת (נִדְמָה לִי בִשְׁנַת תַּשְׁכַּ"ה) רַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּקֶשׁ מֵאַבָּא: "תַּתֵּן לָנוּ אֶת הַבּוֹ שֶׁלְּךָ שִׁתְּפִלֵּל בְּעִיָּה קִטְנָה [שֶׁשִּׁפְּחָה "חִלָּק אֱלֹהִים"]. שְׂבָאִים לָשֹׁם כָּל הַיְּהוּדִים בְּמִצְרָיִם". אֲזַי הִלַּכְתִּי לָשֹׁם, וְהִיִּיתִי חָזָן בְּכָל הַתְּפִלּוֹת חוּץ מִמִּנְחָה. (וְהוּא עָשָׂה מִנְחָה וְקָרִיאַת הַתּוֹרָה). וְהָיָה [רַבִּי שְׁמוּאֵל] מַעֲלֵה אֲנָשִׁים לַתּוֹרָה, גּוֹמְרִים אֶת הַעֲלִיָּה, וְהָיָה אוֹמֵר לָהֶם: **"מִי שֶׁבָּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ - אֶסְמֶךְ - מִה הָשֵׁם שֶׁלָּךְ?"**, כָּבֵל עַל הַזְּמַן לומר "מִי שֶׁבָּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ הַקְדוּשִׁים אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב הוּא: בָּרַךְ אֶת הַיָּקָר וְהַנְּכָבֵד" ... [כִּי רָצָה לְהַסְפִּיק לַהֲעֵלּוֹת וְיֹתֵר אֲנָשִׁים שִׁתְּרִמּוּ לִישִׁיבָה], רַק "מִי שֶׁבָּרַךְ - אֶסְמֶךְ"? וְתִרְמֹו וְתִרְמֹו. לַמַּחֲרִית אַבָּא הִתְּפַע לְשִׁמְעֵי שְׂבִיּוֹם כִּפּוּר אֶחָד הִבִּיאוּ שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים דִּינָר [שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים **אֶלֶף פְּרָאנָקוּ**]. (אֲבָל לְמַעֲשֵׂה הַגִּיעוּי לְשִׁבְעַ מֵאוֹת תַּמְשִׁים וְאַחֲתָה). אֲזַי רַבִּי שְׁמוּאֵל בָּא לְאַבָּא, אָמַר לוֹ: תַּגִּיד, כַּמָּה כֶּסֶף אֶסְפֵּנוּ? אָמַר לוֹ: מֵאָה דִּינָר? אָמַר לוֹ: תוֹסִיף. אָמַר לוֹ: מֵאֵתִים? אָמַר לוֹ: תַּעֲלֶה, חֲמֵשׁ מֵאוֹת? אָמַר לוֹ: תַּעֲלֶה. אָמַר לוֹ: מִלְּיוֹן? אָמַר לוֹ: לֹא, עֲכָשׁוּ תַרְדּוּ ... הַדְּבָרִים הָיוּ מֵתוֹךְ הַתְּלַחבוּת, מֵתוֹךְ אַהֲבָה לַתּוֹרָה.

דְּבִי שְׁמוּאל עִידָאן זצ"ל הָיָה מְנַהֵל הַיִּשְׁבָּה (כַּפָּס רַחֲמִים) מִיָּמִים שְׁוֹסְרֵדָה בְּאֶרֶץ, מִשְׁנֵת תַּשְׁפָּ"א עַד לְיוֹם פְּטִירָתוֹ בְּתַשְׁנָ"ז, עֲשָׂרִים וָשֵׁשׁ שָׁנִים לְשֵׁם שְׁמִים לְלֵא תְּמַרְחָה. **בְּכֶסֶר בָּיִת** כ"ז בְּתַמְזָה בְּשָׁנַת תַּשְׁנ"ז, בֶּן שְׁבָעִים וָשֵׁלֶשׁ. (וְרֹאה עוֹד בְּסֶפֶר מַגְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל חֶלֶק ג' עֲמֻדָּה ש"ג וְהִלְאָה). **(בֵּית נֶאֱמָן** גִּלְיוֹנוֹת: 208 אוֹת ב' וְהַעֲרָה 4, 141 אוֹת י"ז, 96 אוֹת ל', 321 אוֹתִית ב', ו' ו-י, 120 אוֹתִית י"ב ו"ג, 133 הַעֲרָה 21, 220 אוֹתִית ד' ו'ח, 218 אוֹת ב' וְהַעֲרָה 2).

יְשִׁנָּה מַחְלֹקֶת, וְלִפִּי הָאָר"י קָטָן עוֹלָה לְמִנְיָן שֶׁבַע וְלֹא לְמִנְיָן שְׁלֹשָׁה. וְאֶפְסִילוּ עַל פִּי הַתַּפְּסֻט שְׁעוֹלָה בְּתוֹךְ הַשְּׂעָרָה, **אַבְל בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה לֹא עוֹלָה (וּדְאָה לְדָבָר, שֶׁמֶן כֶּתֶב סִבְרָא זו שֶׁקָּטָן מִצִּטּוֹר לְשִׁלְשָׁה בְּבִית יוֹסֵף בְּהִלְכּוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה (סי' קל"ה), וְזֶלֶז בְּשִׁלְחֹן עֵירוֹ הַשְּׁמִיט אֵת זֶה, וְכֵתֵב אֵת זֶה רַק בְּצִיּוֹן רַב"ב (סי"ג) שֶׁזֶּה סִימָן שֶׁמְדַבֵּר עַל הִלְכּוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּשִׁבְתָּ. לָמָּה לֹא כֵתֵב אֵת זֶה בְּמִקְוֵמוֹ? הֵרָ מֵרוּ מִסֵּלֶת אֵת הַבֵּית יוֹסֵף וְכֹתֵב אֵת זֶה בְּשִׁלְחוֹ עֵירוֹ? אֶלָּא מִכְרָה, שֶׁלֹּא לָקָה לֹא מִקְלִים וְלֹא מִעֲלִים קָטָן קִשְׁשׁ שְׁלֹשָׁה עוֹלִים. **אַבְל בְּשַׁעַת הַדָּחַק כְּגוֹן שֶׁאֵין כְּהֵן אַחֵר בְּבִית הַהִנֶּסֶת.** יֵדֵעַ שֶׁל שְׁבוּלִי הֶלְקֵט (סי"ס ל"ה) וְאַחֲרָיו, יְעוֹד לִפְנֵי כָן, בִּרְבִּי הָאֵל גָּאוֹן (כ"ב) בְּשִׁמּוֹ בִּסְפָרוֹ הָאֲשׁוּל אֲלָפֶק עַמ' קפ"ד) אוֹמֵר שֶׁקָּטָן יְכוּל לַעֲלוֹת לְתוֹרָה כְּהֵן, בְּצִאֲשׁוֹן כְּהֵן אַחֵר. וְגַם בִּימֵי הַחוּל).**

אם קטן יכול לקרוא בתורה להוציא הציבור ידי חובה

אם יש בית הנסגת שרך קטן אחד יודע לקרוא בתורה. **מרו הרב עובדיה** זצ"ל (בשור"ת יחיה דעת ח"ה ס' כ"ה) התייר לקטן הזה לקרוא בתורה בשביל כלם. למה? כי קריאת התורה היא לא חובה ממש אלא רק להשמיע, והוא משמיע להם וזה מספיק.

ואַבל נֶרָא שְׂדוּקָא שֶׁהָשֵׁן יַעֲלֶה אֶחָד מֵהַשְּׁבָעָה הַתִּירוֹ חוֹלָה, אַבֵּל שֶׁקָּטָן יִקְרָא וְיוֹצֵא יְדֵי חוּבָה אֶת הַגָּדוֹל לֹא מִסְתַּבֵּר. אֲמַרְתָּ לְפִי זֶה יוֹצֵא שָׂאֵם נִפְתָּח טַיִם בְּשָׁנִי וְחִמְשִׁי אוֹ מִעֲרֵב שְׁבֹת וְנִשְׁמַע קְרִיאת הַתּוֹרָה וְנָצָא יְדֵי חוּבָה כִּי הָעִקָּר לְשַׁמֵּעַ, וְזֶה דְּבַר מִזֹּר, וְשׁוֹב הַרְאֵנִי רַבִּי אַבִּיהֵ שְׁמַרְיָה חֲדוּק שֶׁכֵּן כָּתֵב בְּשׁוֹרֵת מִשְׁנֵה הַלְכוֹת (מהדו"ת ח"א א"ח סי' י"ב),

(וְחוּלְשֹׁנוֹ: דִּצְפָּלִי נִימָא [שְׁאָפִילִי נִאמַר] לְהִרְאִי שׁ חַיִּיב הַשְׁמִיעָה הוּא עַל הַצְּבוּר וְעַל הַיָּחִיד, מִכָּל מְקוֹם אֶתִּי [עֲדִינִי] פִּשְׁטוּ שְׂצָבוּר גַּמִּי [גַּם כֵּן] צְרִיכִין לְשַׁמְעַ מִקְּרָא בַּתּוֹרָה מִבֶּר חֵיבָא [מִבֶּן חַיִּיב] וְכֵן, וּפִשְׁטוּ שְׂאָם לְמוֹד עֲפִינִי [גּוֹל] לְקֻרֹת וְיִקְרָא בַּתּוֹרָה "אוֹ יַעֲמִידוּ סִיפִי" וְיִקְרָא בַּתּוֹרָה וְיִשְׁמָעִי הַצְּבוּר הַקְּרִיָּא מִהֶם לֹא יִתְקַיֵּים בְּזָה מִצְוַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה וְכֵן. עֲיִינִי שֵׁשׁ). לָכֵן לֹא כְּדִאי לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה. אֵלָּא שְׁנַנּוּ טוֹב וְיִקְרָא גְּדוֹל שְׂבָעִיבוּר, וְאִם אֵין בְּרִירָה וְאוֹתוֹ קִטְוִי יוֹדֵעַ טוֹב, שְׂעֻמּוֹד לִיד הַקּוּרָא הַגְּדוֹל וְיִסְמַן לוֹ אֵיךְ לִקְרָא. (וְעַ"פ הַעֲרֻרֹת אִישׁ מִצְלִיחַ הָאֲרָפוֹת לִסְ"י רפ"ב). (בית נאמן גליון 381 אות ח', ט', ו"ט ד"ז).

"עיינו מבעיתו!"

תשעֶה עֶשֶׂר בְּתַמוּז, זֶה יוֹם הַפְּטִירָה שֶׁל הַגּוֹזֵל הָרֵב בּוֹ צִיּוֹן אָבָא שְׂאוּל זצ"ל. יֵשׁ כִּמְהַ סְפּוּרִים עָלָיו. יֵשׁ סֵפֶר "אֹר לְצִיּוֹן" שֶׁיֵּשׁ בּוֹ תְּשׁוּבוֹת בְּהִלָּה שָׁכְתָּה, וְיֵשׁ סֵפֶר חֲדוּשִׁים עַל יְבָמוֹת שְׁנֵעֶנְךָ עַל דִּי תַלְמִיד "כֶּסֶם רַחֲמִים" (רַבִּי יְהוּדָה חֲסָאב). יֵשׁ וְכוֹחִים בְּהִלָּה בֵּין הָרֵב בּוֹ צִיּוֹן אָבָא שְׂאוּל לְרֵב עוֹבְדֵיהָ. אָבֵל אֵי אֵי אֵי לָכֵם מַה שְׂרָאִיתִי, יֵשׁ סֵפֶר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הַקְדָּשָׁה מֵהָרֵב עוֹבְדֵיהָ לְרֵב בּוֹ צִיּוֹן אָבָא שְׂאוּל, וְיֵשׁ שָׁם שְׁתֵּי מַלִּים שֶׁהָרֵב בּוֹ צִיּוֹן מַחֵק אוֹתָם כְּדִי שְׁלֵא יֵרְאוּ אוֹתָם, וְנֵאִי טֶרַחְתִּי לִקְרֹא אוֹתָם, וְרָאִיתִי שָׁכְתָּה: **"עיינו מבעיתו!"**

כֹּךָ כְּתָב עָלֶיךָ הָרֵב עוֹבְדֵיהָ, שְׁעֵינּוּ מִבְּעִית וּמִפְּחִיד; כִּי הִזָּה לוֹ עֵינֵי מִיחָד בְּמִינוֹ. הִיָּה לּוֹמֵד עִם הַתַּלְמִידִים וְנִעְמִיק הַרְבֵּה, עַד שֶׁהִיָּה מִתְעַצֵּר. אֲמָרוּ שֶׁהוּא הִיָּה מְבִיא תַפּוֹז אֲחָד וְחוֹתֵךְ אוֹתוֹ וְאוֹכֵל, כְּדִי שֶׁהִיָּה לוֹ אֲנִיָּה שֶׁיִּכָּל לְלַמֵּד אֶת הַסּוֹנֵאִי שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם. כֹּךָ הִיָּה עוֹשֶׂה, וְלִפְעָמִים הִשְׁעִיר הִיָּה נִמְשָׁךְ שְׁלוֹשׁ אַרְבַּע שָׁעוֹת, וְהוּא לֹא חָס עַל זְמָנוֹ וְעַל בְּרִיאָתוֹ וְעַל כּוֹחוֹ.

אחר כך קיבל שתוק בחצי הגוף (בגיל 65). היינו לומדים אז (בישיבת פסא רחמים) על יד סלובודקא בגבעת רוקח, והיו אנשים עוברים עם רמקולים וקוראים: "הרב בן ציון בן בניה לא מרגיש טוב" "הרב בן ציון בן בניה לא מרגיש טוב" שיתפללו לרפואתו. והיינו קוראים בכל יום חמישי תהלים והגענו לפסוק: **"ביום צרתי אקראך כי תענני"** (תהלים פ"ו), אמרת להם: **"ביום צרתי אקראך"** ראשי תבות "בן ציון אבא" - "כי תענני". אם בן בעזרת ה' יהיה טוב, ואכן חי אחר כך חמש עשרה שנה.

הָרַב בֶּן צִיּוֹן אָבָא שְׂאוֹל הָהָי עֲנוּתָא כְּהִלָּל וְיֵשׁ סְפֹרוֹרִים רַבִּים מֵאֵד עַל כֵּךְ. הָהָי גְּאוֹן וְחָכְמָה גְּדוֹלָה. הִבְרַכְתָּ שְׁלוֹ הַיּוֹמָה מִתְקִימוֹת בְּצוּרָה פְּלִיאִית. (בית נאמן גליין 366 אותיות י"ד וט"ו ו' גליין 219 אותיות ח' וט').

רַבִּי שְׁמוּאֵל עֵידָאן זצ"ל "יִסַּד אֶת הַיְּשִׁיבָה הַזֹּאת, טָרַח בְּיָשִׁיבָה הַזֹּאת"
כְּאַשֶׁר אָבֵא זצ"ל יִסַּד יְשִׁיבַת כֶּסֶם רַחֲמִים בְּחוּץ לְאֶרֶץ, רַבִּי שְׁמוּאֵל עֵידָאן קָתַב לוֹ: תְּבֹא
וּתְעֲשֶׂה אֶת הַיְּשִׁיבָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּבֵא לֹא כֹל כֶּף שֶׁשׁ לְדַבֵּר הָיָה [כִּי שָׁמַע עַל בְּעִיּוֹת

הלכה נאמנה

פּוֹתְחִים הַהִיכָל וְהַסֵּפֶר תּוֹרָה סְגוּר

בְּשַׁעַת פְּתִיחַת הַהֵיכָל לֹא צָרִיךְ לַפְתּוֹחַ אֶת הַסֵּפֶר תוֹרָה כֹּל הַיּוֹמָן, רַק לְפִי דַעָה אַחַת כְּשִׁאוּמְרִים בְּבָרִיךְ שְׁמִי: "דְּסִגְדִּינָא קָמִיָּה, מְקַמִּיָּה דִּיקָר אֲוִרִיָּתִיָּה בְּכָל עֵדֶן וְעֵדֶן", יֵשׁ נוֹהֲגִים לְהִשְׁתַּחוּוֹת אָז מֹל הַסֵּפֶר תוֹרָה, וְיֵשׁ אוֹמְרִים שְׁלֹא מִשְׁתַּחֲוִים מֹל הַסֵּפֶר תוֹרָה כְּשֶׁהוּא סָגוּר, אֲלֵא פּוֹתְחִים אוֹתוֹ. זֶהוּ, אֲבָל לְהִשְׁאִיר אוֹתוֹ פְּתוּחַ כֹּל הַיּוֹמָן, וְלִקְרוֹא בְּרִיךְ שְׁמִיָּה, וְלַעֲשׂוֹת "מִי שְׁבָרָה", לִקְרוֹא וְלִקְרוֹא וְלִקְרוֹא כְּשֶׁהסֵּפֶר פְּתוּחַ לֹא עוֹשִׂים כְּכֹה. הַעוֹלָם יִחְשְׁבוּ שָׂאת כֹּל זֶה קוֹרֵא הַחֵזָן מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר תוֹרָה. לָכֵן לֹא עוֹשִׂים כְּדָבָר הַזֶּה. גַּם כְּשֶׁאֲדָם עוֹלָה לַתּוֹרָה, לֹא יֵשִׁים אֶת עֵינָיו בְּסִפֵּר תוֹרָה וְיֹאמֶר: "אֲשֶׁר בְּחֵר בְּנֵי מִכָּל הָעַמִּים" שְׁלֹא יִחְשְׁבוּ שֶׁהַבְּרָכוֹת כְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה, אֲלֵא צָרִיךְ לִסְגּוֹר אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה, אוּ לִקְרוֹס מִפָּה (מִסְפַּחַת) עַל הַסֵּפֶר, כֹּךְ כּוֹתֵב בַּר הַחַיִּים (ס"ק ל"ט אוֹת כ"ג), וְאָם כָּל קוֹל רְחוּמֶר שֶׁצָּרִיךְ לִסְגּוֹר אֶת הַסֵּפֶר בְּשַׁעַת אֲמִירַת "בְּרִיךְ שְׁמִיָּה", שְׁלֹא יֹאמְרוּ שֶׁכֵּל ה"בְּרִיךְ שְׁמִיָּה" כְּתוּב בַּתּוֹרָה. לָכֵן יִסְגּוֹר אֶת הַסֵּפֶר, וְיַשְׁעָה שְׁאִימֶר "דְּסִגְדִּינָא קָמִיָּה" אִין הֵכֵי נְמִי וְאֶבֶן כֹּךְ שֶׁאֲפֹרִי (הַדְּבָר) לְפִי מִנְהַג אֶחָד כּוֹרְעִים לִפְנֵי הַסֵּפֶר כְּשֶׁהוּא פְּתוּחַ, וְאַחֵר כֹּךְ כְּשֶׁמוֹצִיאִים אֶת הַסֵּפֶר, לֹא מוֹלִיכִים אוֹתוֹ כְּשֶׁהוּא פְּתוּחַ, אֲלֵא יִסְגְּרוּ אוֹתוֹ, וּבְזִמְנָן שִׁאוּמְרִים "זֹאת הַתּוֹרָה" יֵרְאוּ אֶת הַכְּתָב.

קטן עולה לשביעי ולמנן שבעה

קטן יכול לעלות למגן שבועה (כִּאֲחֵד מִן הָעוֹלָם לְתוֹרָה בְּשִׁבְתָּ). אָבֵל לֹא לִמְגֵן שִׁלְשָׁה
 [בְּיָמִים] שְׁנֵי וְחִמְשִׁי. וְהָא דִּין לְשַׁאֵר הָעֲלִיּוֹת לְדַעַת הָאֲרִי, **כִּי הָאֲרִי כָתֹב** (שֶׁהִרְבֵּנוּ
 דִּבְרֵי ע"ג ע"ב) **שֶׁהִקְטֵן עוֹלָה לִמְגֵן שִׁבְעָה וְרַק לְשִׁבְעִי**, כִּי עֲלִיַּת שְׁבִיעִי לְפִי הַסּוּד מַעֲלָתָהּ
 קִטְנָה וְלָכֵן קָטָן יֹכֵל לַעֲלוֹת. (שְׁבִיעִי זֶה כְּנֻד מַכֵּלֶת וְהִיא הַסְפִּידָה הָאֲחֻרֹּנָה).

קטן לא עולה למנין שלשה

אם כן לפי האר"י קטן עולה רק לשביעי בלבד, ובימי החול, כשמעלים שלשה אנשים

זוכרים ומאירדים!

תורמים 2 ערכות ל-2 ילדים, לזכרו ולכבודו של מרן ראש הישיבה זצוק"ל, שבירך באופן אישי במשך שנים רבות את התורמים לפרוייקט גדול זה.

ואתם זוכים להתברך על ציונו הקדוש והטהור על ידי תלמידי חכמים מופלגים, שיעתירו בעדכם לבשורות טובות ויתמלאו משאלות לבכם לטובה.

וגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם!

אמץ ילד

כמה שמחת
לקבל ילקוט חדש!?

ב - 360 ש"ח אותה מאיר לילד בציוד חדש!

400 ילדים
ממשפחות נזקקות

יפתחו את שנת הלימודים הבאה,
בשמחה בהרגשה טובה וברגל ימין,
עם ערכת בית ספר חדשה המכללת
ילקוט חדש, מחברות וכלי כתיבה.
בזכותך!

תבחר לך ילד או משפחה,
וה' ישמח את שלך!

ניתן לתרום בהעברה בנקאית לפקודת:

תמכין דאורייתא - ירך יעקב (ע"ר)
קוד מוסד - 38365

בנק דיסקונט סניף 139 מס' חשבון 166712355

חייג עכשיו ותרום ערכה:

055-6763536

